

EXPUNERE DE MOTIVE

Prezentul proiect de lege privind comunicațiile electronice stabilește cadrul aplicabil la nivel național în acest domeniu, în conformitate cu reglementările adoptate la nivelul Uniunii Europene.

România a implementat cadrul european anterior, format din Directiva 2002/19/CE privind accesul la rețelele de comunicații electronice și la infrastructura asociată, precum și interconectarea acestora, Directiva 2002/20/CE privind autorizarea rețelelor și serviciilor de comunicații electronice, Directiva 2002/21/CE privind cadrul comun de reglementare pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice și Directiva 2002/22/CE privind serviciul universal și drepturile utilizatorilor cu privire la rețelele și serviciile de comunicații electronice, în anul 2002. Cadrul național care transpune aceste directive a fost format din 3 acte normative, care au suferit modificări succesive în perioada 2003-2009, pentru a asigura o armonizare completă a cadrului național cu cel european, în special ținând seama de statutul de stat membru al Uniunii Europene dobândit de România la data de 1 ianuarie 2007.

Comisia Europeană a declanșat procedura de revizuire a cadrului european în domeniul comunicațiilor electronice încă din anul 2006. Acest proces de revizuire a fost finalizat în anul 2009, prin adoptarea a două directive și a unui regulament:

- Directiva 2009/136/CE a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei 2002/22/CE privind serviciul universal și drepturile utilizatorilor cu privire la rețelele și serviciile de comunicații electronice, a Directivei 2002/58/CE privind prelucrarea datelor personale și protejarea confidențialității în sectorul comunicațiilor publice și a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 privind cooperarea dintre autoritățile naționale însărcinate să asigure aplicarea legislației în materie de protecție a consumatorului;

- Directiva 2009/140/CE a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivelor 2002/21/CE privind un cadru de reglementare comun pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice, 2002/19/CE privind accesul la rețelele de comunicații electronice și la infrastructura asociată, precum și interconectarea acestora și 2002/20/CE privind autorizarea rețelelor și serviciilor de comunicații electronice;

- Regulamentul (CE) nr. 1211/2009 al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a Organismului autorităților europene de reglementare în domeniul comunicațiilor electronice (OAREC) și a Oficiului.

Modificările aduse cadrului european trebuie transpuse în legislația națională până cel târziu la data de 25 mai 2011.

Regulamentul (CE) nr. 1211/2009 își produce deja efectele, în ceea ce privește crearea și funcționarea Organismului autorităților europene de reglementare în domeniul comunicațiilor electronice (OAREC). OAREC a fost creat prin consolidarea și formalizarea Grupului Reglementatorilor Europeni și are rolul de a asigura cooperarea dintre autoritățile naționale de reglementare, precum și dintre acestea și Comisie. OAREC are rolul de a furniza expertiză și consultanță, atât autorităților naționale de reglementare, cât și Comisiei, în exercitarea atribuțiilor. În prezent, OAREC este în curs de organizare, astfel încât să poată prelua în totalitate atribuțiile care îi revin în special de la data de 25 mai 2011.

Principalele modificări aduse cadrului european au avut drept scop:

- întărirea rolului și independenței autorităților naționale de reglementare din domeniul comunicațiilor electronice;

- realizarea pieței interne pentru rețele și servicii de comunicații electronice – prin asigurarea unei abordări consistente în ceea ce privește reglementarea la nivelul Uniunii Europene, sub supravegherea Comisiei Europene;

- creșterea protecției acordate utilizatorilor finali și asigurarea că aceștia pot obține mai multe beneficii, în special din existența unei piețe interne fără frontiere;

- protejarea datelor cu caracter personal ale utilizatorilor finali, inclusiv prin stabilirea unui cadru pentru asigurarea integrității și securității rețelelor și serviciilor de comunicații electronice;

- dinamizarea procesului de gestionare a spectrului de frecvențe radio, prin întărirea aplicării principiului neutralității tehnologice, eliminarea restricțiilor necesare cu privire la utilizarea spectrului și îmbunătățirea accesului la această resursă.

Proiectul de lege supus consultării are drept obiectiv principal implementarea Directivei 2009/136/CE și a Directivei 2009/140/CE. Cu toate acestea, pentru a ușura utilizarea pachetului legislativ, proiectul unifică, într-un singur act normativ, dispozițiile Ordonanței Guvernului nr. 34/2002 privind accesul la rețelele publice de comunicații electronice și la infrastructura asociată, precum și interconectarea acestora, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 527/2002, cu modificările și completările ulterioare, Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 79/2002 privind cadrul general de reglementare a comunicațiilor, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 591/2002, cu modificările și completările ulterioare, și Legii nr. 304/2003 pentru serviciul universal și drepturile utilizatorilor cu privire la rețelele și serviciile de comunicații electronice, republicată, precum și ale Hotărârii Guvernului nr. 1208/2007 privind condițiile generale referitoare la interoperabilitatea serviciilor de televiziune digitală interactivă, precum și a echipamentelor de televiziune digitală ale consumatorilor, și ale Hotărârii Guvernului nr. 810/2009 privind condițiile referitoare la sistemele de acces condiționat la serviciile de difuzare în format digital a programelor de radio și televiziune, modificate, astfel încât să reflecte modificările aduse cadrului european. De asemenea, cu excepția capitolului privind tariful de monitorizare datorat autorității de reglementare, proiectul de lege vizează în exclusivitate domeniul comunicațiilor electronice, urmând ca domeniul serviciilor poștale să fie reglementat de o nouă lege.

În plus, pentru a reflecta anumite modificări la nivel comunitar, în special cu privire la obiectivele ce trebuie atinse în activitatea de reglementare și colaborarea Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații, denumită în continuare *ANCOM*, cu OAREC, este necesară modificarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 22/2009 privind înființarea Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații, aprobată prin Legea nr. 113/2010.

Legea este structurată în mai multe capitole, în funcție de temele majore abordate. Prezenta expunere de motive se va axa, în principal, pe modificările aduse cadrului național în vigoare.

1. Regimul de autorizare generală

Furnizarea rețelelor și a serviciilor de comunicații electronice reprezintă unul dintre vectorii de care se leagă totalitatea activităților, drepturilor și obligațiilor furnizorilor din domeniul comunicațiilor electronice, regimul de autorizare generală constituind setul de reguli și principii aplicabile persoanelor care intenționează să furnizeze rețele și servicii de comunicații electronice în România.

Spre deosebire de cadrul legislativ în vigoare ce reglementează regimul de autorizare generală în domeniul comunicațiilor electronice, adoptat în anul 2002, modificat și completat ulterior, legislația comunitară ce trebuie transpusă în legislația națională cuprinde o serie de modificări ce decurg, în primul rând, din recunoașterea evoluției tehnologice, precum și din dezvoltarea pieței de comunicații electronice, în general, la nivel european.

Proiectul de lege conține prevederi ce reglementează regimul persoanelor străine care furnizează sau intenționează să furnizeze servicii de comunicații electronice destinate publicului, transfrontaliere, către utilizatorii finali aflați pe teritoriul național. Tratatul și a acestui subiect la nivelul legislației comunitare și naționale este rezultatul dezvoltărilor tehnologice, precum și al disponibilității tehnologiilor existente și aflate la dispoziția operatorilor - persoane străine - care intenționează să furnizeze servicii de comunicații electronice către utilizatorii finali din România. Pe cale de consecință, odată cu manifestarea de voință privind furnizarea unor astfel de servicii, persoanele străine vor avea obligația de a transmite ANCOM notificarea prevăzută de lege, regimul de autorizare generală urmând să se aplice în mod corespunzător.

Una dintre modificările propuse în raport de reglementarea anterioară privește clarificarea aplicării regimului de autorizare generală în cazul persoanelor care furnizează exclusiv pentru nevoi proprii rețele sau servicii de comunicații electronice, în cazul acestora nefiind necesară, astfel cum prevede și textul actual, transmiterea notificării prevăzute de lege. Elementul de noutate constă însă în precizarea, fără echivoc, a aplicabilității regimului de autorizare generală în aceste cazuri, cu efecte și în ceea ce privește retragerea dreptului de a furniza rețele sau servicii de comunicații electronice ori a dreptului de a utiliza frecvențe radio.

În plus, se propune ca autoritatea de reglementare să poată stabili că pentru furnizarea anumitor tipuri de rețele sau servicii de comunicații electronice nu este necesară transmiterea notificării în conformitate cu prevederile legii.

Modificările legislative privesc, pe de altă parte, și o serie dintre condițiile ce pot fi atașate regimului de autorizare generală, condiții ce își găsesc temeiurile în Partea A din Anexa la Directiva 2002/20/CE, dintre care amintim: accesibilitatea pentru utilizatorii finali a resurselor de numerotație din Planul național de numerotație, din Spațiul european de numerotație telefonică, a numerelor internaționale universale gratuite, precum și, acolo unde este fezabil din punct de vedere economic și tehnic, a resurselor de numerotație din planurile naționale de numerotație ale altor state membre ale Uniunii Europene, obligații de transparentă impuse furnizorilor de servicii de comunicații electronice privind asigurarea conectivității între utilizatorii finali, în vederea atingerii obiectivelor prevăzute la art. 4 – 6¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 22/2009, precum și privind orice condiții care limitează accesul sau utilizarea anumitor servicii sau aplicații, în cazurile în care astfel de condiții sunt permise de cadrul legal, și, acolo unde justificat sau proporțional, privind asigurarea accesului autorității de reglementare la informațiile necesare pentru verificarea

respectării acestor obligații sau impunerea unor condiții referitoare la integritatea și securitatea rețelelor și serviciilor de comunicații electronice.

În privința drepturilor atașate regimului de autorizare generală, textul propus reia dispozițiile Ordonanței Guvernului nr. 34/2002, prevăzând că orice operator al unei rețele publice de comunicații electronice are:

- dreptul de a negocia un acord de interconectare cu orice alt operator al unei rețele publice de comunicații electronice, în vederea furnizării de servicii de comunicații electronice destinate publicului, inclusiv a serviciilor de comunicații electronice accesibile utilizatorilor prin intermediul unei alte rețele publice de comunicații electronice interconectate cu rețeaua oricăruia dintre cei doi operatori;

- obligația, la cererea unui terț autorizat în condițiile legii, de a negocia un acord de interconectare cu solicitantul în cauză, în vederea furnizării de servicii de comunicații electronice destinate publicului, inclusiv a serviciilor de comunicații electronice accesibile utilizatorilor prin intermediul unei alte rețele publice de comunicații electronice interconectate cu rețeaua oricăreia dintre părți.

De asemenea, tot în acest context, dorim să subliniem că actul normativ supus consultării publice nu mai conține prevederi legate de realizarea dreptului de acces pe proprietăți de către furnizorii de rețele de comunicații electronice. Acest drept este reglementat distinct, prin intermediul Legii privind regimul infrastructurii rețelelor de comunicații electronice, act normativ aflat la momentul elaborării prezentei expunerii de motive la promulgare.

2. Regimul resurselor limitate

Capitolul referitor la regimul resurselor limitate creează cadrul național pentru administrarea și gestionarea frecvențelor radio, resurselor de numerotație și resurselor tehnice.

Spectrul radio face parte din proprietatea publică exclusivă a statului și constituie un factor ce dinamizează întreg domeniul comunicațiilor electronice, fiind, în același timp, esențial în dezvoltarea planurilor de afaceri pe termen mediu și lung ale persoanelor care utilizează această resursă.

Administrarea frecvențelor radio are o influență majoră asupra serviciilor furnizate utilizatorilor, acest suport, utilizat în anumite condiții, putând constitui o soluție fiabilă pentru serviciile de comunicații electronice pe cale radio rapide sau ultrarapide. Cu toate acestea, tocmai datorită limitării sale, administrarea spectrului radio trebuie efectuată cu respectarea unor priorități ce vor asigura alocarea și utilizarea sa eficientă și eficace, ținându-se seama, nu în ultimul rând, de obiectivele și politicile Uniunii Europene în ceea ce privește comunicațiile electronice de mare viteză, în special accesul generalizat la internet în bandă largă.

Una dintre modificările propuse în noul cadru de reglementare privește adoptarea de către ANCOM a Tabelului național de atribuire a benzilor de frecvențe radio, sarcină ce se află în strânsă legătură cu atribuțiile autorității de reglementare referitoare la administrarea spectrului radio. Pe de altă parte, modificarea propusă este în deplină concordanță și cu constatările Comisiei Europene comunicate odată cu demararea procedurii de încălcare a normelor comunitare de către România, prin scrisoarea de punere în întârziere fiind

evidențiată nevoia de separare a autorității care exercită drepturile statului român care decurg din calitatea de acționar la entități care acționează în domeniul comunicațiilor electronice de autoritatea de reglementare în sectorul comunicațiilor electronice. Prin urmare, odată cu adoptarea proiectului de lege, sarcinile ANCOM referitoare la adoptarea Tabelului național de atribuire a benzilor de frecvențe radio vor întări capacitatea autorității de reglementare din domeniul comunicațiilor electronice cu privire la administrarea efectivă și eficientă a resursei limitate de spectru radio.

Adoptarea Tabelului național de atribuire a benzilor de frecvențe radio reprezintă așadar o acțiune importantă, premergătoare, a procesului de gestionare al spectrului de frecvențe radio desfășurat ulterior, prin care se permite extinderea oportunității de dezvoltare și implementare a sistemelor și tehnologiilor moderne de radiocomunicații.

Sporirea flexibilității și eficienței în domeniul spectrului radio presupune utilizarea și a altor mecanisme în administrarea spectrului, altele decât cele recunoscute până în prezent, neutralitatea tehnologiilor utilizate și a serviciilor furnizate reprezentând rezultatul dezvoltărilor pieței. Prin aceste mecanisme se permite utilizatorilor de spectru posibilitatea de a alege cele mai bune tehnologii disponibile și cele mai potrivite servicii pentru a fi furnizate, pentru fiecare tip de aplicație stabilită prin Tabelul național de atribuire a benzilor de frecvențe radio și în conformitate cu cerințele prevăzute de legislația comunitară.

Utilizarea doar a anumitor tehnologii sau furnizarea doar a anumitor servicii de comunicații electronice în benzi de frecvențe radio specifice pot fi stabilite în condiții restrictive, fiind statuată obligația ANCOM de a analiza limitările impuse și de a face publice rezultatele acestei analize.

În interesul asigurării utilizării eficiente a spectrului, prezentul proiect permite utilizatorilor spectrului să transfere într-un mod mai flexibil dreptul de utilizare a frecvențelor radio către terți, în condițiile în care această operațiune nu conduce la o denaturare a concurenței și nu are ca efect neutilizarea spectrului. Dreptul de utilizare va putea fi cedat și parțial, în condițiile în care sunt respectate eventualele obligații asumate în cursul unei proceduri de selecție.

Prevederile referitoare la cedarea, parțială sau totală, a drepturilor de utilizare privesc doar titularii licențelor de utilizare a frecvențelor radio acordate pentru furnizarea unei rețele publice de comunicații electronice. Această măsură este propusă în considerarea faptului că persoanele care intenționează să furnizeze exclusiv pentru nevoi proprii rețele de comunicații electronice dobândesc dreptul de utilizare a frecvențelor radio prin încredințare directă, fără impunerea unor costuri/taxe la acordarea dreptului, așadar, în mod gratuit, interesul public manifestat fiind acela ca spectrul radio să fie gestionat în modul cel mai eficient și eficace, precum și dintr-o perspectivă economică, socială.

Introducerea cerințelor de neutralitate a tehnologiei și a serviciilor pentru acordarea dreptului de utilizare, precum și posibilitatea tot mai mare de a transfera drepturi între furnizori ar trebui să sporească libertatea și mijloacele de furnizare a serviciilor de comunicații electronice pentru public, facilitând astfel, de asemenea, îndeplinirea obiectivelor de interes general.

Proiectul de lege propune o excepție de la organizarea unei proceduri de selecție pentru acordarea dreptului de utilizare a frecvențelor radio în cazul radiodifuzorilor ce furnizează programele publice de radiodifuziune și televiziune. Măsura va putea fi luată doar

atunci când este necesară pentru atingerea unui obiectiv de interes general, în condițiile asigurării transparenței procedurii de acordare și numai dacă măsura propusă este justificată în mod obiectiv, transparentă și proporțională.

Spre deosebire de reglementarea anterioară, proiectul supus consultării completează cadrul normativ prin reglementarea și a posibilității de excludere a anumitor persoane de la o procedură de selecție organizată pentru acordarea dreptului de utilizare a frecvențelor radio, măsura autorității de reglementare fiind sprijinită pe considerente ce țin de promovarea concurenței în domeniul comunicațiilor electronice. Având în vedere impactul măsurii propuse, ANCOM va putea adopta o astfel de măsură numai după justificarea măsurii propuse și doar după parcurgerea procedurii de consultare publică.

Unul dintre mecanismele de gestionare a spectrului radio nou introdus presupune revocarea, parțială sau totală, a dreptului de utilizare dacă măsura este necesară pentru asigurarea unui mediu concurențial real, în cazul teaurizării spectrului radio condiționat de neutilizarea resursei limitate la nivelul alocării din licențe sau în cazul creării unor bariere la intrarea pe piață, în vederea limitării concurenței. Această măsură, propusă a fi reglementată la nivelul legislației primare, poate fi necesară în unele situații pentru asigurarea mediului concurențial efectiv între furnizorii ce dețin drepturi de utilizare a spectrului radio. Măsura autorității de reglementare va putea fi luată numai după acordarea posibilității transferului dreptului de utilizare a frecvențelor radio, într-un termen determinat, în condiții care să asigure protejarea concurenței.

Proiectul de lege propune și adoptarea unui mecanism care permite reînnoirea licențelor de utilizare a frecvențelor radio acordate, cu asigurarea posibilității ANCOM de revizuire a condițiilor impuse la acordarea inițială a licenței, fiind asigurat și un termen în interiorul căruia titularul să implementeze modificările adoptate. Pentru aceste situații, proiectul de lege propune ca reînnoirea dreptului să poată fi condiționată de plata către bugetul de stat a unei taxe de licență al cărei quantum se stabilește, în mod individual, prin hotărâre a Guvernului.

Cadrul de reglementare cuprinde, de asemenea, o serie de dispoziții pe care se sprijină tranziția de la reglementarea adoptată în anul 2002 la noul cadru comunitar în vigoare. Prin urmare, în privința spectrului radio sunt prevăzute o serie de măsuri tranzitorii ce permit titularului dreptului de utilizare să solicite revizuirea condițiilor de utilizare a resursei limitate de spectru radio în sensul asigurării neutralității tehnologiei și a serviciilor furnizate.

În afară de prezentarea elementelor de noutate în raport de reglementarea anterioară, de precizat este că dreptul de utilizare se va acorda, de regulă, numai prin intermediul unei licențe de utilizare a frecvențelor radio. Excepția de la această regulă o constituie anumite categorii de frecvențe, stabilite de ANCOM, a căror utilizare este permisă fără obținerea unei licențe de utilizare a frecvențelor radio, utilizarea fiind supusă doar regimului de autorizare generală în ceea ce privește accesul și condițiile de utilizare și numai în cazurile în care acest lucru este posibil din punct de vedere tehnic, precum și atunci când riscul producerii interferențelor prejudiciabile este redus.

ANCOM stabilește procedura de acordare, modificare, încetare, prelungire și cedare a dreptului de utilizare a frecvențelor radio, precum și drepturile și obligațiile corespunzătoare cu privire la utilizarea frecvențelor radio.

În ceea ce privește resursele de numerotație și resursele tehnice necesare pentru furnizarea de rețele publice de comunicații electronice și pentru furnizarea serviciilor de comunicații electronice destinate publicului, acestea vor fi administrate în continuare de ANCOM, pe baza principiilor obiectivității, transparenței, nediscriminării și proporționalității. Asemeni spectrului radio, și resursele de numerotație sunt bunuri din proprietatea publică a statului, fiind inalienabile, insesizabile și imprescriptibile. În plus, nici resursele de numerotație și nici resursele tehnice (cele mai multe dintre acestea fiind gestionate de organisme internaționale) nu pot face obiectul drepturilor de proprietate intelectuală sau industrială.

În vederea asigurării unei administrări coerente la nivel național a resurselor de numerotație, ANCOM adoptă Planul național de numerotație, care cuprinde un set de reguli privind utilizarea resurselor de numerotație pentru furnizarea serviciilor de comunicații electronice destinate publicului. Planul național de numerotație trebuie implementat, în mod obligatoriu, de toți furnizorii de rețele și servicii de comunicații electronice destinate publicului, pe propria cheltuială, și cuprinde resurse de numerotație adecvate pentru toate categoriile de servicii de comunicații electronice destinate publicului.

Pentru a asigura respectarea principiului predictibilității, modificarea Planului național de numerotație se va realiza în condițiile limitative prevăzute de lege și cu respectarea procedurii de consultare publică.

Ca regulă generală, dreptul de utilizare a resurselor de numerotație se va acorda numai furnizorilor de servicii de comunicații electronice destinate publicului care îndeplinesc condițiile stabilite de ANCOM. Cu titlu de excepție, având în vedere evoluțiile tehnice și economice din sectorul comunicațiilor electronice, precum și necesitatea de a asigura utilizatorilor finali servicii de comunicații electronice în condiții avantajoase din punctul de vedere al calității și al prețului, ANCOM va putea stabili anumite categorii de resurse de numerotație pentru care dreptul de utilizare se poate acorda și furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice.

ANCOM are competența de a stabili procedura de acordare, modificare, încetare și cedare a dreptului de utilizare a resurselor de numerotație, respectiv drepturile și obligațiile corespunzătoare cu privire la utilizarea resurselor de numerotație.

Dreptul de a utiliza resursele de numerotație din Planul național de numerotație în scopul furnizării de servicii de comunicații electronice se va putea exercita doar ulterior obținerii unei licențe. Licența se va acorda de ANCOM, pe o perioadă limitată, și va cuprinde condițiile în care un furnizor poate exercita acest drept.

Acordarea licenței de utilizare a resurselor de numerotație se va realiza într-un termen de cel mult 3 săptămâni de la primirea unei cereri complete, însoțită de toate documentele necesare în acest sens, în cazul resurselor de numerotație a căror destinație a fost stabilită prin Planul național de numerotație.

În cazul anumitor resurse de numerotație a căror valoare economică este deosebită, ANCOM va putea stabili o procedură de selecție competitivă sau comparativă pe baza aceluiași principii generale. În această situație, având în vedere complexitatea procesului de analizare a cererilor, atât din punctul de vedere al legalității, cât și al oportunității, termenul de acordare a licenței va fi de cel mult 6 săptămâni.

În scopul administrării eficiente a resurselor de numerotație în lege s-a prevăzut că acestea pot fi cedate, total sau parțial, unui terț, numai cu acordul prealabil al ANCOM și numai cu asumarea tuturor obligațiilor ce decurg din dreptul de utilizare a resurselor de numerotație, precum și cu respectarea condițiilor prevăzute în licențe cu privire la cedarea acestora. Pentru a asigura efectivitatea acestei dispoziții, în lege s-a prevăzut nulitatea de drept a acordului încheiat cu nerespectarea oricărei condiții legale dispuse pentru cedarea, totală sau parțială, a resurselor de numerotație prevăzute în licență. Tot având în vedere evoluția tehnologiilor și a ofertelor disponibile în domeniul comunicațiilor electronice, ca o soluție alternativă la cedarea resurselor de numerotație, s-au creat premisele realizării unui transfer direct al resurselor de numerotație între furnizori. Totodată, ANCOM va putea stabili tarife pentru utilizarea resurselor de numerotație.

În ceea ce privește resursele tehnice, dreptul de utilizare a acestora se acordă numai de către ANCOM. De asemenea, ANCOM va stabili procedura de acordare, modificare, încetare și cedare a dreptului de utilizare a resurselor tehnice, respectiv orice drepturi sau obligații care derivă din acesta.

3. Securitatea și integritatea rețelelor și a serviciilor de comunicații electronice

Așa cum precizam mai sus, unul dintre principalele obiective ale modificării cadrului european în materie este promovarea intereselor utilizatorilor, prin asigurarea unui înalt nivel de protecție a datelor cu caracter personal și vieții private și prin asigurarea integrității și securității rețelelor și serviciilor de comunicații electronice. Creșterea numărului de amenințări informatice precum viruși, spam, spyware sau phishing au determinat creșterea importanței atingerii acestor obiective.

Noua reglementare a securității și integrității rețelelor și serviciilor de comunicații electronice este inclusă în capitolul IV al proiectului și are ca scop stabilirea unui cadru general pentru asigurarea utilizării în siguranță a rețelelor și serviciilor de comunicații electronice, în special prin informarea utilizatorilor în legătură cu incidentele legate de securitatea datelor acestora, precum și prin stabilirea responsabilităților furnizorilor și a atribuțiilor autorității de reglementare în ceea ce privește securitatea și integritatea tuturor rețelelor și serviciilor de comunicații electronice.

Ca regulă generală, se stabilește că furnizorii trebuie să ia toate măsurile tehnice și organizatorice necesare pentru a asigura securitatea și integritatea rețelelor și serviciilor oferite, astfel încât să se asigure un nivel de securitate corespunzător riscului identificat și să se prevină ori să se minimizeze impactul incidentelor de securitate asupra utilizatorilor și rețelelor interconectate.

De asemenea, furnizorii de rețele de comunicații electronice au obligația de a lua măsurile necesare pentru a garanta integritatea rețelelor și pentru a asigura continuitatea furnizării serviciilor prin intermediul acestora.

Întrucât unele măsuri privind securitatea și integritatea rețelelor și serviciilor pot fi luate doar prin coordonarea acțiunii mai multor furnizori, proiectul de lege prevede și obligația acestora de a colabora, acolo unde este cazul, pentru implementarea acestor măsuri.

În ceea ce privește măsurile concrete ce urmează a fi adoptate în domeniul securității și integrității rețelelor și serviciilor, ANCOM va avea posibilitatea de a stabili modalitatea de implementare a reglementărilor privind securitatea rețelelor și serviciilor de comunicații electronice, cu respectarea procedurii de consultare publică. Principiul care trebuie să ghideze atât autoritatea de reglementare în adoptarea modalităților de implementare a măsurilor, cât și furnizorii în aplicarea acestora, este acela al asigurării unui nivel de securitate corespunzător riscului identificat și al prevenirii ori, în cazul în care incidentul de securitate deja s-a produs, al minimizării impactului acestuia asupra utilizatorilor și rețelelor interconectate.

De asemenea, ANCOM va putea informa publicul cu privire la existența unor riscuri pentru integritatea rețelelor și serviciilor sau le va putea solicita furnizorilor să informeze publicul cu privire la existența cazurilor comunicate, atunci când informarea este în interesul public.

Pentru asigurarea unei coordonări cât mai bune la nivel european, este prevăzută și posibilitatea ANCOM ca, în cazurile în care consideră necesar, să informeze autoritățile naționale de reglementare din alte state membre și Agenția Europeană pentru Securitatea Rețelelor Informatice și a Datelor cu privire la existența încălcărilor securității rețelelor și serviciilor sau cu privire la pierderea integrității rețelelor. ANCOM va transmite, anual, un raport de sinteză Comisiei Europene și Agenției Europene pentru Securitatea Rețelelor Informatice și a Datelor cu privire la notificările primite și măsurile adoptate în materia securității rețelelor și serviciilor.

În plus, în vederea realizării unei monitorizări cât mai complete, ANCOM poate investiga și evalua măsurile luate de furnizori pentru a garanta securitatea și integritatea rețelelor și serviciilor, precum și respectarea acestora în cazurile de încălcare a securității rețelelor și serviciilor sau pierdere a integrității rețelelor.

4. Drepturile utilizatorilor finali

În ceea ce privește drepturile utilizatorilor finali, Directiva 2009/136/CE a modificat majoritatea dispozițiilor Directivei 2002/22/CE ce reglementează drepturile utilizatorilor finali cu privire la accesul la și utilizarea serviciilor de comunicații electronice destinate publicului. Mai precis, art. 20, 21, 22, 23, 25-30 din Directiva 2002/22/CE au fost modificate sau completate, în timp ce două noi articole au fost introduse, și anume art. 23a referitor la drepturile utilizatorilor finali cu dizabilități și art. 28a referitor la numerele armonizate pentru serviciile armonizate cu caracter social.

Prin urmare, proiectul de lege privind comunicațiile electronice cuprinde toate aceste modificări, astfel încât ANCOM, în exercitarea atribuțiilor sale, să poată asigura utilizatorilor finali de servicii de comunicații electronice destinate publicului o protecție cel puțin egală cu aceea conferită de directivă.

În ceea ce privește impactul directivei asupra dreptului intern, modificările aduse au afectat întregul capitol referitor la drepturile utilizatorilor finali din Legea nr. 304/2003. În prezent, aceste modificări se regăsesc transpuse în capitolul V din proiectul de lege supus consultării publice.

În concret, în scopul implementării corecte a Directivei 2009/136/CE, modificări semnificative au fost aduse articolelor referitoare la transparență și la informarea utilizatorilor

finali de către furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului. De asemenea, pentru o mai bună protecție a utilizatorilor finali, prevederile referitoare la contracte au fost și ele modificate.

În ceea ce privește informațiile minime pe care trebuie să le conțină contractele încheiate între utilizatorii finali și furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului, acestea au fost completate, potrivit prevederilor Directivei 2009/136/CE, astfel încât să asigure un nivel de detaliere suficient pentru protejarea intereselor utilizatorilor finali. Astfel, suplimentar față de reglementarea actuală, furnizorii trebuie să introducă în contracte, *inter alia*, informații privind orice condiții care limitează accesul sau utilizarea anumitor servicii și aplicații, informații privind procedurile de măsurare și gestionare a traficului în scopul de a evita congestiunea segmentelor de rețea sau utilizarea acestora la capacitate maximă, informații privind impactul acestor proceduri asupra calității serviciului, precum și informații privind categoriile de măsuri ce pot fi luate în cazul apariției unor incidente, amenințări și vulnerabilități privind securitatea sau integritatea rețelei și/sau serviciilor.

De asemenea, având în vedere practica din ce în ce mai răspândită în rândul furnizorilor de a încheia contracte prin mijloace de comunicație la distanță și problemele aduse de utilizatorii finali în atenția Autorității, a fost necesară elaborarea unei reglementări speciale a regimului aplicabil acestor contracte, în acest scop fiind introdusă o secțiune nouă, referitoare la încheierea și executarea contractelor încheiate la distanță. Astfel, atribuțiile Autorității în materie de contracte încheiate între utilizatorii finali și furnizorii de rețele sau de servicii de comunicații electronice destinate publicului au fost extinse și cu privire la această specie de contracte, respectarea obligațiilor legale impuse în sarcina furnizorilor urmând a fi monitorizată și, după caz, sancționată, de ANCOM.

Cu privire la informațiile pe care furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului trebuie să le aducă la cunoștința utilizatorilor, având în vedere faptul că punerea la dispoziția publicului de informații clare, actualizate și comparabile reprezintă un element important al unei piețe concurențiale, precum și faptul că utilizatorii finali trebuie să poată face o alegere în cunoștință de cauză, categoriile de informații pe care furnizorii au obligația de a le pune la dispoziția publicului au fost stabilite astfel încât să poată răspunde acestor obiective.

O importanță deosebită a fost acordată utilizatorilor finali cu dizabilități, ale căror drepturi au fost extinse astfel încât aceștia să beneficieze de aceeași ofertă de servicii de comunicații electronice destinate publicului și de furnizori de rețele și servicii de comunicații electronice, similar majorității utilizatorilor finali.

În ceea ce privește accesul la serviciile de urgență, având în vedere importanța acestor servicii, cât și accentul pus de cadrul european pe asigurarea dreptului de acces la aceste servicii, dispozițiile proiectului de lege au prevăzut atât dreptul utilizatorilor finali de a iniția, în mod gratuit și fără a folosi niciun mijloc de plată, apeluri către numărul unic pentru apeluri de urgență 112 și, dacă este cazul, către alte numere naționale pentru apeluri de urgență, cât și numeroase obligații de informare cu privire la accesul la numerele de urgență, în sarcina tuturor furnizorilor de servicii de comunicații electronice destinate publicului care atribuie numere de telefon abonaților.

5. Serviciul universal

Modificările aduse la nivel european regimului serviciilor incluse în sfera serviciului universal au avut în vedere, îndeosebi, evoluțiile de piață și tehnologice, determinate de utilizarea protocoalelor de tip IP. Aceste tehnologii permit o furnizare indirectă a serviciilor, prin originarea apelurilor utilizând procedurile de selectare sau preselecție a transportatorului sau prin revânzare. Această evoluție a făcut necesară separarea furnizării rețelei de comunicații electronice de furnizarea serviciului prin intermediul acesteia.

La nivel național, serviciul universal în domeniul comunicațiilor electronice reprezintă dreptul tuturor utilizatorilor finali de pe teritoriul României de a avea acces la un set minim de servicii de comunicații electronice, la un anumit nivel de calitate, indiferent de localizarea geografică și la tarife accesibile. Atunci când piața, prin mecanismele proprii, nu asigură disponibilitatea acestor servicii, autoritățile publice pot interveni, pentru a suplini aceste mecanisme.

Responsabilitatea adoptării politicii și strategiei privind implementarea serviciului universal revine Ministerului Comunicațiilor și Societății Informaționale, iar ANCOM, pe baza acestei strategii stabilește condițiile și procedura de desemnare a furnizorilor de serviciu universal.

În vederea limitării posibilelor efecte anticoncurențiale de pe piață, politica și strategia privind implementarea serviciului universal, respectiv condițiile și procedura de desemnare a furnizorilor de serviciu universal vor fi adoptate cu respectarea principiilor transparenței, obiectivității, proporționalității, nediscriminării și eficienței.

De asemenea, în vederea asigurării predictibilității, s-a prevăzut un termen maxim de 10 ani pentru desemnarea furnizorilor de serviciu universal.

Asigurarea continuității obligațiilor de serviciu universal reprezintă un important aspect care a fost avut în vedere de către legiuitor. Astfel, atunci când un furnizor de serviciu universal intenționează să transfere, cu orice titlu, o parte substanțială sau totalitatea activelor aferente rețelei de acces unei entități juridice distincte controlată, direct sau indirect, de un proprietar diferit, acesta informează ANCOM în avans, în condițiile stabilite de aceasta. ANCOM va evalua efectele transferului asupra furnizării serviciilor din sfera serviciului universal pentru care respectivul furnizor a fost desemnat și va putea impune, modifica sau retrage anumite obligații, astfel încât să se asigure respectarea obligațiilor privind serviciul universal.

Unul dintre serviciile incluse în sfera serviciului universal constă în asigurarea că cererile rezonabile ale utilizatorilor finali privind accesul și conectarea, la un punct fix, la rețele publice de comunicații electronice, sunt satisfăcute de cel puțin un furnizor de rețele sau servicii de comunicații electronice, ANCOM fiind competentă de a lua toate măsurile necesare în acest sens.

Având în vedere actualul stadiu de dezvoltare a sectorului de comunicații electronice, conexiunea furnizată trebuie să asigure utilizatorilor finali posibilitatea de a efectua comunicații vocale, comunicații prin fax și comunicații de date, la o viteză de transfer suficientă pentru a permite accesul funcțional la internet. În ceea ce privește determinarea vitezei de transfer a datelor care ar permite un acces funcțional la internet vor fi luate în vedere tehnologiile utilizate preponderent de către majoritatea abonaților și posibilitatea tehnică de a se asigura respectiva viteză pe întreg teritoriul național.

De asemenea, conexiunea furnizată va putea reprezenta suport pentru un alt serviciu inclus în sfera serviciului universal, și anume furnizarea serviciului de telefonie destinat publicului care să permită inițierea și primirea de apeluri naționale și internaționale.

Aceste două componente fundamentale ale serviciului universal, și anume asigurarea conexiunii la rețeaua publică de comunicații electronice, respectiv asigurarea furnizării serviciilor de telefonie destinate publicului, deși sunt într-o anumită conexiune nu pot fi înțelese ca fiind interdependente, prin urmare ANCOM va putea desemna doi furnizori distincți de serviciu universal, pentru fiecare serviciu în parte.

Tot în sfera serviciului universal este inclusă și asigurarea cel puțin a unui registru complet al abonaților în formă tipărită, electronică sau în ambele, respectiv cel puțin a unui serviciu de informații complet privind abonații, ce vor conține informații cu privire la numerele de telefon și datele cu caracter personal ale tuturor abonaților serviciilor de telefonie destinate publicului, cu respectarea normelor legale în vigoare privind protecția datelor cu caracter personal.

Sfera serviciului universal cuprinde și asigurarea, la cererea rezonabilă a utilizatorilor finali, a accesului la telefoane publice cu plată sau la alte puncte de acces publice la serviciile de telefonie. Cu toate acestea, ANCOM are posibilitatea de a nu impune asigurarea accesului la telefoanele publice cu plată, cu privire la întreg teritoriul național sau la o parte a acestuia, în cazul în care se constată ca acest serviciu sau altele comparabile sunt larg accesibile utilizatorilor finali.

O importanță deosebită a fost acordată utilizatorilor finali cu dizabilități. Trebuie precizat că și aceste persoane sunt incluse între adresanții măsurilor de serviciu universal, legea asigurând cadrul legal pentru ca ANCOM să poată acționa astfel încât utilizatorii finali cu dizabilități să beneficieze de acces la serviciile incluse în sfera serviciului universal în condiții echivalente celor de care se bucură ceilalți utilizatori finali, respectiv de a beneficia de aceeași ofertă de servicii disponibilă pentru majoritatea utilizatorilor finali. O noutate o reprezintă posibilitatea ANCOM de a lua măsuri inclusiv cu privire la asigurarea accesibilității anumitor echipamente terminale.

Însă, măsurile specifice în ceea ce-i privește pe utilizatorii finali cu dizabilități trebuie să fie eficiente. În acest sens, ANCOM va putea impune obligații furnizorilor de serviciu universal numai în urma evaluării nevoilor generale și a cerințelor specifice utilizatorilor finali cu dizabilități, inclusiv a sferei de aplicare și a formei concrete pe care le vor îmbrăca aceste măsuri.

O caracteristică fundamentală a serviciului universal o reprezintă asigurarea unui nivel accesibil al tarifelor. În acest sens, o atenție sporită a fost acordată utilizatorilor finali cu venituri reduse sau celor cu nevoi sociale speciale, cărora furnizorii de serviciu universal pot fi obligați să le ofere opțiuni tarifare sau pachete tarifare diferite de cele practicate în condiții comerciale normale.

Alte măsuri pentru asigurarea accesibilității tarifelor, cu titlu de exemplu, pot fi obligarea aplicării de tarife comune, inclusiv prin stabilirea unei medii pe zone geografice, pe teritoriul național, având în vedere condițiile specifice, sau obligarea la respectarea anumitor plafoane tarifare sau formule de control al creșterii tarifelor.

De asemenea, în scopul acordării posibilității abonaților de a își monitoriza și controla cheltuielile, respectiv pentru a evita deconectarea nejustificată, ANCOM va putea impune furnizorilor de serviciu universal asigurarea anumitor facilități.

Asigurarea unui anumit nivel de calitate a serviciilor din sfera serviciului universal reprezintă un alt deziderat avut în vedere de legiuitor. Prin urmare, s-a instituit obligația furnizorilor de serviciu universal de a publica și actualiza periodic informații privind nivelul de calitate a serviciilor din sfera serviciului universal pe care le prestează. În plus, în funcție de situația constatată, ANCOM poate stabili indicatori de calitate suplimentari pentru furnizarea serviciilor din sfera serviciului universal, spre exemplu pentru furnizarea anumitor servicii utilizatorilor finali cu dizabilități. Nu în ultimul rând, pentru a se asigura efectivitatea furnizării serviciului universal, ANCOM este îndrituită a impune furnizorilor desemnați obiective de performanță privind calitatea serviciilor din sfera serviciului universal pe care sunt obligați să le presteze.

Mecanismul de finanțare a obligațiilor de serviciu universal a fost detaliat și modificat, astfel încât să se asigure armonizarea completă cu normele europene în materie. Costul net al furnizării serviciilor din sfera serviciului universal va fi determinat de către ANCOM doar în cazul în care estimează că furnizarea serviciului universal în condițiile legii poate constitui o sarcină injustă pentru furnizorii de serviciu universal.

În acest scop, ANCOM poate recurge la:

a) calcularea costului net pe care îl presupune îndeplinirea obligațiilor de furnizare a serviciilor din sfera serviciului universal;

b) utilizarea costului net rezultat în urma aplicării unei proceduri transparente, nediscriminatorii, obiective și eficiente din punctul de vedere al costurilor de desemnare a furnizorului de serviciu universal.

Costul net al obligațiilor de serviciu universal reprezintă diferența dintre costul net suportat de un furnizor de serviciu universal ca urmare a obligațiilor privind serviciul universal și costul net al aceluiași furnizor, în cazul în care și-ar desfășura activitatea fără a avea obligațiile privind serviciul universal. Calculul costului net ia în considerare toate elementele relevante, precum beneficiile furnizorului de serviciu universal, inclusiv beneficiile intangibile, gradul de dezvoltare a rețelelor la nivel național și principiul eficienței costurilor.

În cazul în care se va constata că prestarea serviciilor din sfera serviciului universal reprezintă o sarcină injustă pentru furnizorul de serviciu universal, ANCOM decide, la cererea acestuia, compensarea costului net astfel determinat.

În cazul în care va exista un cost net care reprezintă o sarcină injustă pentru furnizorul de serviciu universal, ANCOM va determina un mecanism de compensare a acestuia bazat pe contribuții ale furnizorilor de rețele și servicii de comunicații electronice, cu respectarea principiilor transparenței, minimei atingeri aduse concurenței, nediscriminării și proporționalității.

6. Promovarea concurenței pe piață

În conformitate cu cadrul anterior, autoritățile naționale de reglementare aveau o libertate totală în ceea ce privește remediile impuse pe piață. Însă, s-a considerat necesar ca această libertate a autorităților naționale de reglementare să fie reconciliată cu dezideratul dezvoltării unor practici de reglementare consistente și armonizate la nivel european, în

vederea finalizării creării unei piețe unice pentru rețele și servicii de comunicații electronice. În vederea atingerii acestui obiectiv, pe lângă mecanismul existent, care permitea Comisiei Europene să se opună cu privire la modalitatea de identificare a unei piețe relevante din sectorul comunicațiilor electronice sau cu privire la desemnarea furnizorilor cu putere semnificativă pe piață, Directiva 2009/140/CE a instituit un mecanism de supraveghere de către Comisia Europeană a obligațiilor *ex ante* impuse de autoritățile naționale pe piețele reglementate. Acest mecanism asigură Comisiei anumite pârghii pentru a asigura o aplicare consistentă a remediilor la nivelul Uniunii Europene. Cu toate acestea, ținând seama de faptul că fiecare piață națională are propriile caracteristici, armonizarea obligațiilor la nivel european nu se poate realiza în detrimentul creării unor mecanisme eficiente de promovare a concurenței la nivel național. Prin urmare, deși Comisia Europeană și OAREC vor fi implicate în mecanismul de impunere a remediilor, decizia finală cu privire la acestea va aparține fiecărei autorități naționale de reglementare, pe baza caracteristicilor specifice ale pieței naționale.

Totodată, pentru a avea în vedere observațiile transmise de persoanele interesate în cursul procedurii de consultare națională, notificarea europeană a măsurilor care vizează analize de piață și desemnarea furnizorilor cu putere semnificativă se va realiza după parcurgerea procedurii de consultare la nivel național.

Pentru a promova predictibilitatea reglementării, a fost stabilit un termen limită pentru revizuirea analizelor de piață. Realizarea unor analize de piață la intervale neregulate poate aduce atingere concurenței pe piață. OAREC poate asista autoritățile naționale de reglementare pentru a realiza aceste analize în timp util.

Modificările aduse cadrului european clarifică posibilitatea autorităților naționale de reglementare de a impune remedii care să prevină extinderea puterii semnificative de pe o piață pe altă piață, aflată în strânsă legătură. Furnizorii cu putere semnificativă pe prima piață vor putea fi desemnați ca având putere semnificativă și pe a doua piață dacă legăturile dintre cele două piețe sunt de așa natură încât să permită manifestarea puterii semnificative de pe o piață pe cealaltă piață. De asemenea, a fost stabilit un nou set de criterii orientativ în vederea analizării puterii semnificative colective.

a) Măsuri de reglementare pe piețele de gros

Modificările aduse regimului accesului și interconectării prin intermediul Directivei 2009/140/CE au avut drept obiective crearea unui cadru care să promoveze investițiile eficiente și concurența, pentru a crește dezvoltarea economică, inovația și alegerile utilizatorilor finali. Spre exemplu, concurența poate fi promovată prin intermediul investițiilor în noi infrastructuri.

De asemenea, noile prevederi clarifică anumite concepte ținând cont de evoluția tehnologică și de cea a pieței precum „*acces*”, „*buclă locală*”, „*subbuclă locală*”, „*acces total la bucla sau subbucla locală*”, „*acces partajat la bucla sau subbucla locală*”, „*facilități asociate*”, „*servicii asociate*” eliminând totodată ambiguitățile identificate pe parcursul punerii în aplicare a cadrului de reglementare comunitar.

Una dintre cele mai importante modificări vizează introducerea separării funcționale a operatorilor integrați pe verticală ca remediu ce poate fi impus de autoritățile de

reglementare furnizorilor desemnați ca având putere semnificativă pe anumite piețe, în situația în care acestea constată că toate celelalte obligații prevăzute de cadrul de reglementare nu au condus la realizarea unei concurențe efective și că există în continuare probleme importante și persistente legate de concurență.

Prin urmare, scopul separării funcționale este de a garanta furnizarea de produse de acces echivalente către toți operatorii, inclusiv către propriile unități ale operatorului integrat pe verticală. Separarea funcțională are potențialul de a îmbunătăți concurența pe numeroase piețe relevante, prin reducerea semnificativă a tendințelor discriminatorii și prin facilitarea verificării și asigurării respectării obligațiilor în materie de nediscriminare. Entitatea separată va avea obligația de a furniza servicii de acces tuturor solicitanților, inclusiv altor entități din cadrul societății-mamă, utilizând aceleași sisteme și procese și respectând aceleași durate, termene și condiții, inclusiv referitoare la tarife și la nivelul serviciilor furnizate.

Totodată, impunerea acestei obligații se va realiza doar în cazuri excepționale, separarea funcțională putând fi justificată ca măsură corectivă doar atunci când eforturile în privința asigurării efective a nediscriminării pe anumite piețe eșuează sau atunci când, chiar dacă s-a recurs la una sau mai multe măsuri corective considerate anterior ca fiind adecvate, există șanse reduse de manifestare într-un termen rezonabil a concurenței la nivelul infrastructurii rețelelor de comunicații electronice. De asemenea, cadrul european subliniază importanța realizării unei separări funcționale în condițiile menținerii motivației de a investi din partea operatorului supus separării, și totodată a prevenirii unui potențial efect negativ asupra bunăstării consumatorilor. Impunerea separării funcționale necesită o analiză coordonată a diferitelor piețe relevante asociate rețelei de acces. În momentul efectuării analizei pieței și al stabilirii detaliilor de aplicare a acestui remediu, autoritățile naționale de reglementare trebuie să acorde o atenție specială serviciilor care urmează să fie gestionate de către entitățile comerciale separate, luând în considerare acoperirea rețelei și nivelul progresului tehnologic, caracteristici care pot afecta substituibilitatea la nivelul serviciilor de comunicații electronice. Pentru a evita denaturarea concurenței pe piața internă, Comisia Europeană va aproba în prealabil propunerile privind separarea funcțională.

Pe lângă reglementarea obligației de separare funcțională a operatorilor integrați pe verticală, noul cadru comunitar mai prevede și unele dispoziții referitoare la separarea voluntară a operatorilor integrați pe verticală, operatori care, în conformitate cu dispozițiile legale, au fost desemnați ca având putere semnificativă pe una sau mai multe piețe relevante din sectorul comunicațiilor electronice, și care intenționează să transfere o parte substanțială sau totalitatea activelor aferente rețelei de acces unei entități juridice distincte controlate, direct sau indirect, de un proprietar diferit sau să înființeze o entitate economică separată prin intermediul căreia să asigure altor furnizori care activează la nivelul pieței cu amănuntul, inclusiv propriei sale activități cu amănuntul, servicii de acces echivalente. Aceștia au obligația de a informa autoritatea de reglementare, în avans, pentru a permite ANCOM să evalueze efectele măsurilor planificate.

Astfel, un operator integrat pe verticală care, în conformitate cu dispozițiile legale, a fost desemnat ca având putere semnificativă pe una sau mai multe piețe relevante din sectorul comunicațiilor electronice, și care intenționează să transfere o parte substanțială sau totalitatea activelor aferente rețelei de acces unei entități juridice distincte controlată, direct sau indirect, de un proprietar diferit sau să înființeze o entitate economică separată prin

intermediul căreia să asigure altor furnizori care activează la nivelul pieței cu amănuntul, inclusiv propriei sale activități cu amănuntul, servicii de acces echivalente, are obligația de a informa ANCOM, cu cel puțin 12 luni în avans cu privire la această intenție. În acest caz, ANCOM trebuie să evalueze efectul tranzacției planificate asupra tuturor obligațiilor de reglementare existente impuse operatorului integrat pe verticală. ANCOM trebuie să efectueze o nouă analiză a piețelor pe care operează entitatea separată și să impună, să mențină, să modifice sau să retragă obligații în consecință. În situația în care măsura separării voluntare afectează obiectivele cadrului de reglementare în domeniul comunicațiilor electronice, ANCOM poate solicita modificarea măsurilor propuse.

De asemenea, în vederea asigurării accesului și interconectării rețelelor, independent de măsurile ce pot fi luate față de operatorii cu putere semnificativă pe piață, autoritatea de reglementare va putea impune, în situații justificate și în măsura în care consideră necesar, obligații în sarcina operatorilor care controlează accesul la utilizatorii finali de a asigura interoperabilitatea serviciilor furnizate. Alături de această nouă măsură aflată la dispoziția autorității de reglementare, proiectul menține prevederile în vigoare, respectiv obligația de a asigura interconectarea rețelelor ce poate fi impusă în sarcina operatorilor care controlează accesul la utilizatorii finali, precum și obligația operatorilor de a furniza accesul la anumite facilități asociate dacă impunerea acestei obligații este necesară pentru a asigura accesul utilizatorilor finali la serviciile de difuzare în format digital a programelor de radio sau de televiziune.

În vederea realizării unei reglementări unitare care să includă toate dispozițiile care au ca obiect diferitele aspecte ale accesului în domeniul comunicațiilor electronice, proiectul include și prevederile privind sistemele de acces condiționat și alte facilități, dispoziții care în prezent sunt cuprinse în Hotărârea Guvernului nr. 810/2009 privind condițiile referitoare la sistemele de acces condiționat la serviciile de difuzare în format digital a programelor de radio și televiziune.

În plus față de separarea funcțională, impusă de ANCOM sau voluntară, în ceea ce privește obligațiile ce pot fi impuse furnizorilor cu putere semnificativă pe piețele de gros, se păstrează cadrul consacrat cu modificările aduse de Directiva 2009/140/CE:

- obligația de transparență în legătură cu accesul la rețelele de comunicații electronice sau la facilitățile asociate. Această obligație vizează aducerea la cunoștința publicului a anumitor informații, precum specificațiile tehnice, caracteristicile rețelei, modalitățile și condițiile de furnizare și utilizare a serviciilor, informațiile contabile și tarifele practicate. De asemenea, în cazul în care unui furnizor i s-a impus obligația de nediscriminare, autoritatea de reglementare poate impune acelui operator obligația de a publica o ofertă de referință care trebuie să fie suficient de detaliată pentru a asigura că solicitanții nu trebuie să plătească pentru resurse care nu sunt necesare serviciului pe care l-au solicitat. În cazul în care unui operator i s-a impus obligația de a permite accesul și utilizarea unor elemente specifice ale rețelei și a facilităților asociate, autoritatea de reglementare impune acestuia obligația de a publica o ofertă de referință care va conține elementele precizate în proiect. Dispozițiile anexei, care cuprinde elementele minime care trebuie incluse într-o ofertă de referință pentru accesul la elemente de infrastructură, inclusiv accesul necondiționat total sau partajat la bucla locală, au fost îmbunătățite sub aspectul terminologiei utilizate,

urmărindu-se transpunerea prevederilor europene, precum și modificările aduse prin prezentul proiect de act normativ.

- obligația de nediscriminare în legătură cu accesul la rețelele de comunicații electronice sau la facilitățile asociate, prin care se stabilește că furnizorii aplică condiții echivalente în circumstanțe echivalente altor persoane care furnizează servicii echivalente și că pun la dispoziție terților servicii și informații în aceleași condiții, inclusiv în ceea ce privește calitatea, cu cele oferite pentru propriile servicii sau pentru serviciile furnizate filialelor, sediilor secundare sau partenerilor lor;

- obligația de evidență contabilă separată, în cadrul contabilității interne de gestiune, pentru anumite activități care au legătură cu accesul la rețelele de comunicații electronice sau la facilitățile asociate. Autoritatea de reglementare poate impune unui furnizor integrat pe verticală să urmărească distinct în evidența corespunzătoare tarifele la vânzarea de gros și tarifele de transfer intern, pentru a asigura îndeplinirea obligației de nediscriminare. De asemenea, pentru a facilita verificarea îndeplinirii obligațiilor de transparentă și de nediscriminare, autoritatea de reglementare poate să impună operatorilor obligația de a furniza, la cerere, înregistrări contabile, inclusiv date provenind de la terți privitoare la venituri;

- obligația de a permite accesul și utilizarea unor elemente specifice ale rețelei și ale facilităților asociate. La impunerea oricărei obligații de acces, în special atunci când această obligație vizează noi infrastructuri, ANCOM va ține seama de investițiile realizate. De asemenea, condițiile de acces vor fi revizuite la intervale regulate, pentru a asigura predictibilitatea cadrului de reglementare. Obligația de acces poate viza: acordarea către un terț a dreptului de acces la elemente specifice ale rețelei sau la facilități asociate, inclusiv a accesului la elementele de rețea care nu sunt active și a accesului necondiționat la bucla locală, în vederea asigurării, printre altele, a furnizării serviciilor de selectare sau preselectare a transportatorului, precum și a revânzării serviciului de acces la rețea; negocierea, cu bună-credință, cu orice terț care solicită accesul; neretragerea dreptului de acces deja acordat; furnizarea anumitor servicii, prin vânzarea de gros a acestora, în vederea revânzării către terți; acordarea accesului liber la interfețele tehnice, protocoalele sau alte tehnologii esențiale care sunt indispensabile pentru interoperabilitatea serviciilor, inclusiv a serviciilor de rețele virtuale; furnizarea colocării sau a altor forme de utilizare partajată a facilităților asociate; furnizarea unor servicii determinate, necesare pentru asigurarea interoperabilității serviciilor destinate utilizatorilor finali, inclusiv a resurselor destinate serviciilor de rețele inteligente sau a serviciului de roaming în rețelele mobile; acordarea accesului la sistemele de asistență operațională sau la alte sisteme software similare, necesare pentru asigurarea unei concurențe loiale în furnizarea serviciilor; interconectarea rețelelor sau a elementelor rețelelor; acordarea accesului la serviciile asociate, precum serviciile de localizare, identificare și prezență.

Totodată, în acord cu noul cadru european, proiectul de lege prevede că atunci când impune obligația de a permite accesul și utilizarea unor elemente specifice ale rețelei și ale facilităților asociate, autoritatea de reglementare poate stabili și condițiile tehnice sau operaționale pe care furnizorul sau beneficiarii accesului trebuie să le îndeplinească în vederea asigurării unor condiții normale de exploatare a rețelei.

- obligația referitoare la recuperarea costurilor și controlul tarifelor, inclusiv obligația de fundamentare a tarifelor în funcție de costuri. Autoritatea de reglementare poate impune această obligație dacă o analiză de piață realizată în condițiile legii indică absența concurenței efective, care presupune că operatorul în cauză este capabil să mențină tarifele la un nivel excesiv de înalt sau că diferența dintre tarifele pentru serviciile cu amănuntul și tarifele de gros percepute furnizorilor care oferă servicii cu amănuntul similare este de așa natură încât produce efecte anticoncurențiale, în detrimentul utilizatorilor finali. În special, atunci când decide să impună o astfel de obligație cu privire la noile rețele de acces, ANCOM va ține seama de riscul asociat investiției realizate care asigură furnizarea unor produse de acces pentru care cererea nu este certă la momentul realizării investiției.

b) Măsuri de reglementare pe piețele cu amănuntul

Principalele modificări aduse obligațiilor care pot fi impuse pe piețele cu amănuntul din domeniul comunicațiilor electronice au avut în vedere evoluția pieței și necesitatea din ce în ce mai scăzută cu privire la impunerea unor măsuri de reglementare pe piețele cu amănuntul. Astfel, deși la nivelul piețelor de gros necesitatea unui grad ridicat de reglementare subsistă, pe piețele cu amănuntul există o tendință din ce în ce mai crescută de dereglementare.

Având în vedere aceste tendințe, au fost eliminate obligațiile care vizau setul minim de linii închiriate la nivelul pieței cu amănuntul, precum și obligația impusă furnizorului cu putere semnificativă pe piața de acces de a oferi facilitățile de selectare și preselectare a transportatorului. Obligația de a oferi aceste facilități a fost inclusă în mod expres între măsurile care pot fi impuse la nivel de gros, ca parte a obligației de a permite accesul și utilizarea unor elemente specifice ale rețelei și a facilităților asociate.

ANCOM va putea impune, pe o piață cu amănuntul unde nu există concurență efectivă, iar obligațiile impuse la nivel de gros nu sunt suficiente pentru crearea unui cadru concurențial, măsurile necesare pentru a promova concurența pe piață. Aceste măsuri pot include, fără a se limita la acestea: interzicerea practicării de prețuri excesive în raport cu costurile pe care le implică furnizarea serviciilor, interzicerea practicării unor prețuri de ruinare, având ca efect limitarea intrării pe piață sau restrângerea concurenței, interzicerea favorizării nejustificate a anumitor utilizatori finali în comparație cu alții sau interzicerea condiționării furnizării serviciului de acceptarea de către utilizatorii finali a unor prestații suplimentare, fără legătură cu serviciul solicitat.

De asemenea, atunci când consideră necesar, ANCOM poate impune implementarea unui sistem de contabilitate a costurilor, stabilind formatul și metodologia contabilă ce vor fi folosite. Este menținută obligația auditării modului de implementare a sistemului de evidențiere contabilă a costurilor, rezultatele acestui audit urmând să fie publicate, în condițiile stabilite de autoritatea de reglementare.

Cadrul de reglementare în ceea ce privește obligațiile ce pot fi impuse furnizorilor cu putere semnificativă pe piețele cu amănuntul consacră în mod expres principiul diferențierii remediilor, pe baza diferențierii condițiilor concurențiale, pe considerente geografice sau pe tipologii de utilizatori.

7. Soluționarea litigiilor

În ceea ce privește soluționarea litigiilor, noul cadru de reglementare la nivel european, reprezentat de prevederile Directivei 2009/140/CE, nu a adus modificări sau completări semnificative față de dispozițiile Directivei 2002/21/CE. Astfel, principala modificare adusă articolului 20 din Directiva-cadru vizează extinderea sferei de competență a autorităților naționale cu privire la subiectele de drept care pot solicita, în baza acestui articol, soluționarea unui diferend. În acest sens, directiva prevede că autoritățile naționale pot soluționa atât litigiile apărute între furnizori de rețele sau servicii de comunicații electronice, cât și între aceștia și beneficiari ai obligațiilor de acces și/sau interconectare care incumbă respectivilor furnizori.

În ceea ce privește soluționarea litigiilor transfrontaliere, noul cadru de reglementare a introdus posibilitatea autorităților naționale de a solicita punctul de vedere al OAREC, acesta urmând a fi luat în considerare la soluționarea litigiului.

Totodată, unele modificări au fost aduse și procedurii de soluționare a litigiilor dintre utilizatorii finali și furnizorii de rețele sau servicii de comunicații electronice. Dispozițiile art. 34 din Directiva 2002/22/CE au fost modificate de prevederile Directivei 2009/136/CE, stabilindu-se o sferă de competență mult mai extinsă a autorităților naționale. Astfel, ANCOM va putea să soluționeze inclusiv litigii referitoare la clauzele contractuale având ca obiect drepturi conferite de lege și/sau la executarea acestor clauze.

Proiectul de lege supus consultării reflectă aceste modificări, luând în considerare și particularitățile specifice din dreptul intern.

8. Furnizarea de informații

Modificările aduse articolelor referitoare la obligația de a furniza anumite informații solicitate de ANCOM au vizat în principal sfera persoanelor cărora autoritatea le poate solicita informații, precum și categoriile de informații care trebuie transmise ANCOM, la solicitarea acesteia. Modificările se regăsesc transpuse în cuprinsul capitolului IX din proiectul de lege.

Cu privire la sfera persoanelor cărora ANCOM le poate solicita informații, aceasta a fost extinsă și la persoanele care nu mai dețin calitatea de furnizori de rețele sau de servicii de comunicații electronice la momentul solicitării ANCOM.

De asemenea, în vederea atingerii obiectivului general de promovare și protejare a concurenței, precum și pentru o mai bună exercitare a atribuțiilor ANCOM de reglementare și monitorizare a pieței de comunicații electronice, au fost introduse două categorii noi de informații care pot fi solicitate de ANCOM. Astfel, proiectul de lege prevede posibilitatea ANCOM de a solicita informații în scopul evaluării necesității și oportunității emiterii de noi reglementări, precum și în scopul evaluării implementării reglementărilor în vigoare.

Tot cu privire la categoriile de informații care pot fi solicitate de ANCOM, Directiva 2009/140/CE a consacrat în mod expres dreptul autorităților de reglementare de a solicita furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice și furnizorilor de servicii de comunicații electronice destinate publicului informații despre viitoare dezvoltări ale rețelei și ale serviciilor care ar putea avea impact asupra serviciilor oferite pe piața de gros competitorilor, precum și furnizorilor desemnați ca având putere semnificativă pe piețele relevante de gros din sectorul comunicațiilor electronice, date contabile privind serviciile furnizate pe piețele cu amănuntul care sunt asociate cu piețele de gros pe care aceștia au

fost identificați de ANCOM ca având putere semnificativă. Aceste prevederi se regăsesc transpuse în cuprinsul art. 120 alin. (3) din proiectul de lege.

Celelalte prevederi referitoare la cantitatea, natura și proporționalitatea informațiilor solicitate au rămas neschimbate.

9. Tariful de monitorizare

În ceea ce privește tariful de monitorizare datorat ANCOM, proiectul actului normativ aduce câteva modificări față de legislația în vigoare în această materie, și anume:

- precizarea că tariful de monitorizare poate fi colectat de către ANCOM numai în vederea acoperirii cheltuielilor administrative privind funcționarea instituției și îndeplinirea tuturor atribuțiilor sale prevăzute în legislație. Prin urmare, celelalte obligații financiare ale ANCOM (precum contribuția ANCOM la finanțarea Sistemului național unic pentru apeluri de urgență în condițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 34/2008 privind organizarea și funcționarea Sistemului național unic pentru apeluri de urgență, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 160/2008) vor fi acoperite din celelalte surse de finanțare ale ANCOM;

- stabilirea obligației de plată a tarifului de monitorizare în situația în care furnizorul de rețele sau servicii de comunicații electronice sau servicii poștale i-a încetat calitatea ca urmare a fuziunii sau divizării, în sarcina societăților absorbante sau nou-constituite;

- modificarea termenului de plată a tarifului de monitorizare, în vederea unei mai bune administrări a acestuia;

- introducerea posibilității certificării veniturilor obținute din activitățile de furnizare de rețele sau de servicii de comunicații electronice ori, după caz, de furnizare de servicii poștale în vederea determinării tarifului de monitorizare în funcție de acestea, și nu de cifra de afaceri, nu numai de către un auditor independent, ci și de către un expert contabil autorizat, această măsură fiind în interesul furnizorilor de pe piață;

- introducerea posibilității ANCOM de a retrage sau suspenda dreptul de a furniza rețele sau servicii de comunicații electronice pe baza autorizației generale, în cazul furnizorilor care nu au depus situațiile financiare anuale în vederea determinării tarifului de monitorizare până la data de 15 septembrie a anului pentru care se datorează acesta.

10. Procedura de sancționare și control

Directiva 2009/140/CE a adus o serie de modificări substanțiale și în ceea ce privește procedura notificării, conform dispozițiilor art. 10 din Directiva 2002/20/EC, în cazul nerespectării de către furnizorii de rețele sau servicii de comunicații electronice a dispozițiilor legale. Astfel, actuala reglementare a art. 10 din Directiva 2002/20/EC are un impact important cu privire la regimul juridic și efectele notificării în dreptul intern, deoarece elimină o serie de prevederi care anterior erau stipulate mai degrabă în favoarea furnizorilor. Prin urmare, implementarea noului cadru a impus modificarea esențială atât a articolelor care reglementează procedura de control, cât și a celor referitoare la regimul sancționator.

Astfel, în situația în care autoritatea națională de reglementare constată încălcarea unei obligații, va notifica furnizorul în cauză cu privire la încălcarea constatată și îi va acorda un termen pentru exprimarea punctului de vedere referitor la cele constatate. Așadar, a fost eliminată obligativitatea acordării un termen de cel puțin 30 de zile în care furnizorul putea

să justifice sau să remedieze încălcarea constatată. De asemenea, spre deosebire de vechea reglementare, conform noului cadru, autoritatea va aplica sancțiunea corespunzătoare încălcării prevederilor legale chiar și în situația în care furnizorul a înțeles să remedieze încălcarea cu privire la care a fost emisă notificarea. În această situație, ANCOM va ține cont, la individualizarea sancțiunii, și de perioada de timp în care obligația legală a fost încălcată.

Prin urmare, odată identificată o încălcare a cadrului normativ din domeniu ori a documentelor de autorizare acordate, persoana desemnată de lege să aplice sancțiunea prevăzută va avea în vedere, alături de celelalte circumstanțe care ajută la individualizare, eventualul punct de vedere comunicat de persoana controlată însă sancțiunea va fi aplicată.

Totodată, a fost stabilită în mod expres posibilitatea autorităților naționale de a dispune măsurile pe care le apreciază necesare în vederea asigurării respectării prevederilor legale, cu condiția respectării principiului proporționalității. În acest sens, proiectul prevede că ANCOM poate dispune măsura încetării încălcării fie imediat, fie într-un anumit termen, dar și măsura suspendării sau amânării furnizării, pentru o anumită perioadă, a unui serviciu sau a unui pachet de servicii a căror furnizare ar putea afecta concurența pe piață, precum și alte măsuri în vederea restabilirii legalității și a remedierii situației.

Actuala reglementare europeană a impus realizarea, în dreptul intern, a unor modificări atât în ceea ce privește controlul respectării dispozițiilor legale, cât și în ceea ce privește sancționarea încălcării acestora de către furnizori. În acest sens, prin actualul proiect de lege s-a urmărit realizarea unei clasificări a încălcării obligațiilor legale în funcție de gravitatea efectelor pe care acestea le produc, aspect care se reflectă și în modalitatea de constatare a acestora, respectiv de aplicare a sancțiunilor corespunzătoare. Astfel, prin excepție de la regimul general aplicabil contravențiilor reprezentat de prevederile Ordonanței Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, cu modificările și completările ulterioare, actualul proiect de lege prevede că, în cazul anumitor contravenții, constatarea acestora și aplicarea sancțiunii se va face prin decizie a președintelui ANCOM.